

Regionkontoret
Regional utveckling
Jenny Blomedal
Strateg

Beslutsförslag

Datum 2025-04-30
Diarienummer RS250453

Regionstyrelsen**Checkar 2026-2028****Förslag till beslut**

Regionstyrelsens tillväxtutskott föreslår regionstyrelsen att besluta att

- finansiera checkar med maximalt 20 miljoner kronor under tre år (2026-2028)
- den preliminära fördelningen mellan de tre åren ska vara 6 miljoner 2026, 7 miljoner 2027 samt 7 miljoner 2028
- finansieringen tas från anslaget för 1:1 medel
- ge regionkontoret i uppdrag att genomföra insatsen i enlighet med beslutsförslaget.

Sammanfattning

Region Halland har under lång tid arbetat med regionala företagsstöd i form av checkar. Förslaget är att fortsätta finansiera och utveckla små- och medelstora företag i Halland med hjälp av checkar. Checkarna syftar till att öka konkurrenskraften, stimulera vidareutveckling och förnyelse och skapa hållbar tillväxt och nya arbetstillfällen.

Förslaget är att minska antalet olika checkar och i stället ha en check på upp till 150 000 kr som är ett gber stöd och en större check på upp till 250 000 kr som är ett de-minimis stöd. Insatser som företag beviljas en check för behöver vara kopplad till någon av följande prioriteringar:

- Främja den tekniska utvecklingen och digitala omställningen i det halländska näringslivet
- Främja internationaliseringen bland företagen
- Stimulera till hållbar omställning av det halländska näringslivet

- Stimulera och attrahera offentliga och privata investeringar i forskning och utveckling
- Främja resiliens och beredskap i det halländska näringslivet

Checkarna bidrar till att stärka det halländska näringslivet och skapar nya möjligheter för företag att växa och utvecklas. Finansieringen görs genom det statliga 1:1-anslaget och uppgår till maximalt 20 miljoner kronor under perioden 2026-2028.

Bakgrund

Anslag

Riksdagen beslutar årligen om anslag 1:1 för Regionala utvecklingsåtgärder inom Regional utveckling. Anslaget får användas till regionala företagsstöd, stöd till kommersiell service, projektverksamhet samt uppföljning och utvärdering. För 2025 är 1:1 anslaget ca 14,7 miljoner för Halland. För regionala företagsstöd skall medlen användas i enlighet med förordningen (2022:1467) om statligt stöd till regionala investeringar samt förordningen (2022:1468) om statligt stöd för att regionalt främja företag. Regionen fattar beslut om regionala företagsstöd utifrån de nationella förordningarna samt i enlighet med lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar.

Sedan lång tid tillbaka har Region Halland haft regionala företagsstöd i form av checkar som beslutats på 1:1 anslaget. Under de senaste åren har det funnits följande checkar kopplade till regionala företagsstöd:

Check	Beslutad period	Prioriteringar	Budget per år
Utvecklingscheck	2023-2025	<ul style="list-style-type: none"> • Tekniskt och digital omställning • Internationalisering • Hållbar omställning 	5 000 000 kr
Forskning- och utvecklingscheckar <i>*tilläggsbeslut på Affärsutvecklingscheckar för 2025</i>	2022-2025 *förlängning 2025	<ul style="list-style-type: none"> • Allmän FOU • Grön omställning • Tekniks och digital omställning • Internationalisering 	1 750 000 kr
Energikartläggningscheckar	2019-2024		300 000 kr

	<i>*förlängning 2022-2024</i>		
Översättningsstöd för besöksnäringen	2020-2023 <i>*förlängning 2023</i>		500 000 kr

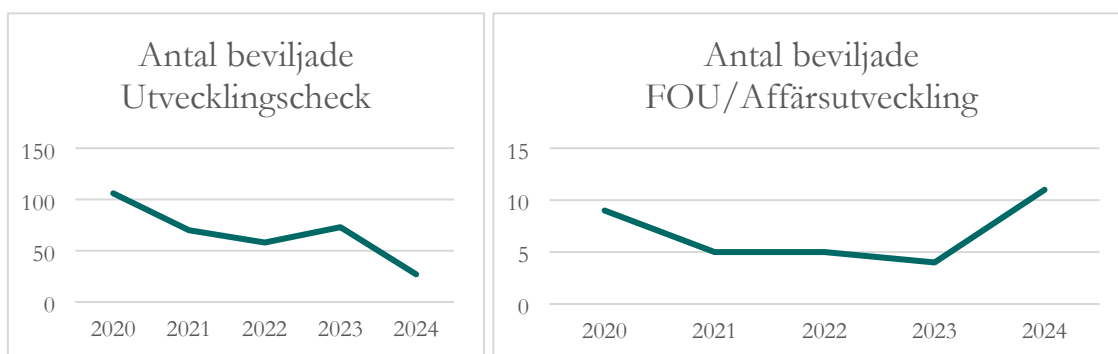
Ovan checkar har Almi företagspartner Halland i sitt erbjudande till företagen. Almi är de som har den huvudsakliga kontakten med företag som vill söka en check och Region Halland tar fram beslut och beslut om utbetalningar.

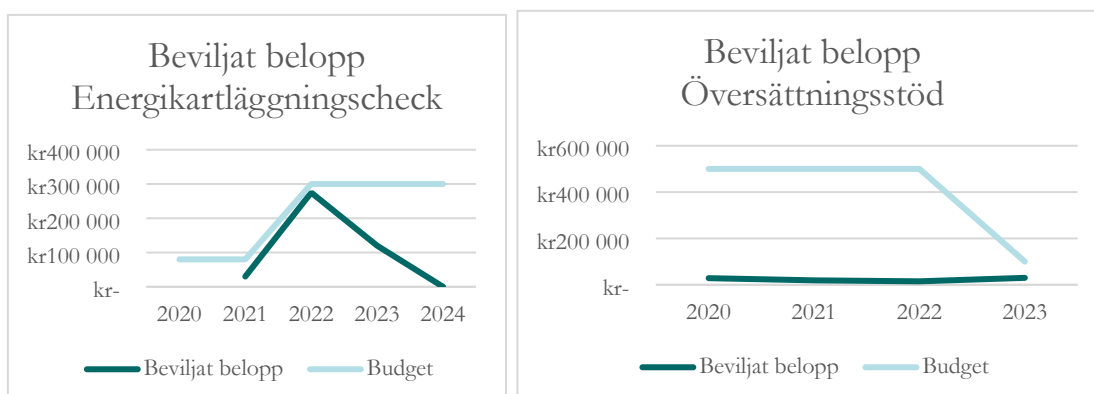
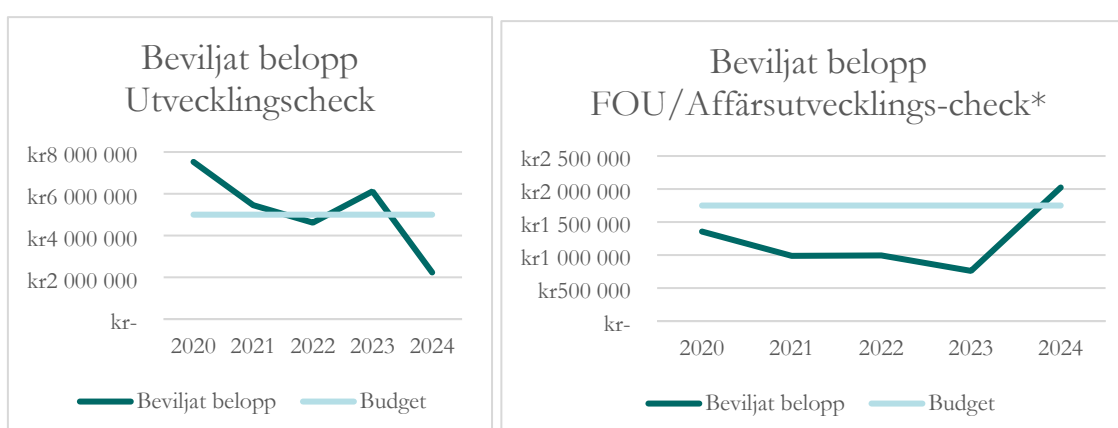
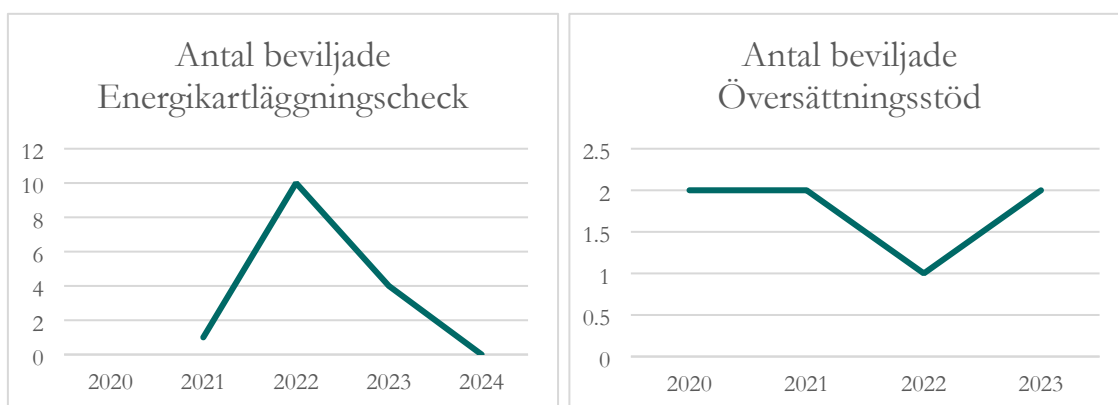
Utöver dessa checkar har Region Halland stöd till kommersiell service. Dessutom har regionen under flera omgångar haft Affärsutvecklingscheckar som inte tagits från det regionala 1:1 anslaget utan varit extra medel som ansökts från av Tillväxtverket.

Syftet med checkarna är att öka konkurrenskraften hos små- och medelstora företag i Halland samt stimulera till vidareutveckling och förnyelse för att skapa hållbar tillväxt och nya arbetstillfällen. Checkarna kan sökas för att genomföra projekt i företag där man behöver ta in extern kompetens i form av extern konsult eller i vissa fall projektanställa. Högsta belopp att beviljas har varit 250 000 kr och företagen behöver medfinansiera insatserna mellan 40-60% med egna medel.

Statistik

Historiskt har det varit hög efterfrågan på checkar men de senaste åren har efterfrågan inte varit lika stor. Sverige befinner sig sedan 2023 sig i en lågkonjunktur. Inflation, höga räntor, hushållens återhållsamhet och en orolig omvärld har påverkat företagen och viljan att investera. Denna bild bekräftas av Almi och bankerna som ser en avvaktande marknad.

*Den ökade efterfrågan på FOU-checken är i samband med att Region Halland utökade beslutet från att bara innehålla FOU-checkar till att också omfatta Affärsutvecklingscheckar.

Trots att antalet beviljade checkar minskat är de företag som tar del av checkarna nöjda med stödet och de företagen utvecklas väl. Varje år tar regionkontoret fram en sammanställning över fördelningen av årets beviljade checkar. Här presenteras hur mycket medel som beviljats, näringsgren på företag, den regionala spridningen, könsfördelning på VD osv. I samma

rapport tas också en uppföljning fram där man ser utveckling på de företag som fått en check för tre år sedan och jämför dem med en kontrollgrupp och Hallands näringsliv. Utöver sammanställning och uppföljning presenteras resultatet av den enkät som alla företag fyller i efter genomfört projekt.

Under perioden 2023-2025 har hittills 134 företag beviljats en check. Beviljat belopp är totalt ca 13,6 miljoner kronor. Majoriteten av företagen som beviljas checkar är aktiebolag. Andel företag 20% av aktiebolagen har en kvinnlig VD. I uppföljningsrapporten ser vi att de företag som fick en check 2020 har högre förädlingsvärde och lönsamhet, bättre utveckling av antalet anställda samt bättre utveckling av omsättningen än Hallands näringsliv i stort och den kontrollgrupp av liknande företag som vi jämför med. I fritextsvaren på utvärderingen ser vi att företagen är nöjda med stödet och att stödet ofta leder till att företag genomför insatser snabbare än vad de tänkt och de får en snabbare utveckling.

Arbetsätt

Under de senaste åren har bedömningen inkomna ansökningar skett i en bedömningsgrupp. Gruppen består av Almi, Region Halland, TEK kompetens, High Five, Energi- och miljöcentrum och Västsvenska handelskammaren. Syftet med bedömningsgruppen är att de företagsfrämjande aktörerna skall få större kännedom om checkarna och slussa de företag de arbetar med till att söka checkar. Genom att få större inblick i checkarna kan det hjälpa aktörerna att se hur checkarna kan vara ett komplement till de projekt de bedriver och vilka möjligheter det skapar för företag att ta in en extern konsult för ytterligare utveckling. Ett annat mervärde med bedömningsgruppen är att kunna hjälpa företagen som söker checkar ytterligare med tips och råd kring deras insats. Dessutom får företagen tips på andra insatser hos de företagsfrämjande aktörerna som de kan delta i för affärsutveckling.

Den gemensamma bedömningen tar hänsyn till de förordningar företagsstöden går under samt regionalt beslut och tittar bland annat på:

- Företagets ekonomiska situation; både utifrån att företaget skall kunna bära utvecklingsinsatsen men även att de skall ha ett behov av ekonomiskt stöd.
- Konkurrensförhållanden/Lokal marknad; stödet får inte riskera att snedvrider lokal konkurrens.
- Prioriterat område; att utvecklingsinsatsen ligger inom de prioriteringar Region Halland satt upp

- Nivåhöjande utöver ordinarie verksamhet; att företaget har en hög ambition och vill växa i omsättning och antal anställda.

Inriktningar framåt

I förra beslutet av Utvecklingscheckarna 2023-2025 ändrades inriktningarna utifrån Hallands strategi för hållbar tillväxt 2021-2028 för att uppmuntra till utveckling och omställning i linje med prioriteringarna i strategin.

Beslutet togs att utvecklingscheckar som beviljas skall vara insatser inom någon av följande tre prioriteringar:

- Främja den tekniska utvecklingen och digitala omställningen i det halländska näringslivet
- Främja internationaliseringen bland företagen
- Stimulera till hållbar omställning av det halländska näringslivet

I samtal med Almi och de aktörer som ingår i bedömningsgruppen för checkarna är man överens om att de prioriteringarna är fortsatt relevanta för nästa beslutsperiod.

År 2025 löper alla befintliga checkar ut. Det finns då möjlighet att ta ett omtag. Det har upplevts rörigt och svårt att veta vilken check man skall söka när det varit flera utlysningar. Dessutom har flera beslut på olika checkar låst in pengar som är villkorade till de olika checkarna.

Tillväxtverket som tidigare haft Affärsutvecklingscheckar på upp till 250 000 kr per företag för Regionerna att söka har tidigare flaggat för att det inte finns möjlighet till sådana checkar framöver.

För perioden 2026-2028 tas ett beslut för alla checkar. Checkarna får användas till följande fem prioriteringar:

- Främja den tekniska utvecklingen och digitala omställningen i det halländska näringslivet
- Främja internationaliseringen bland företagen
- Stimulera till hållbar omställning av det halländska näringslivet
- Stimulera och attrahera offentliga och privata investeringar i forskning och utveckling
- Främja resiliens och beredskap i det halländska näringslivet

De fyra första prioriteringarna är kopplade till Hallands strategi för hållbar tillväxt och områden som vi behöver fortsätta främja utifrån senaste rapporten

om Läget i Halland. Om vi kopplar teknisk utveckling och digitalisering till produktiviteten så har produktiviteten ökat under strategiperioden men regionen har en låg position i sammanhanget.

Hallands näringsliv drivs i hög utsträckning av inhemsk konsumtion och vi har en låg varuexport per invånare. Över tid har exportvärdet per invånare i Halland ökat men vi ligger fortfarande på en låg nivå.

41% av företagen i Halland bedriver ett aktivt miljöarbete enligt enkätsvar från små- och medelstora företaget. Det är den sjätte högsta nivån i riket men har inte förbättrats speciellt mycket under åren 2020-2023 och behövs således fortsatt arbetas med.

Under 2023 uppgick FoU-investeringarna i Hallands näringsliv till 418 miljoner kronor. Det var en viss nivåökning jämfört med 2021 men i relation till övriga regioner intar Halland en låg position. En del av förklaringen är vår näringslivsstruktur där en betydande del av FoU-investeringar i Sverige görs av storföretagen medan Halland har få storföretag och få storföretag inom forskningsintensiva verksamheter.

Den femte prioriteringen ”Främja resiliens och beredskap i det halländska näringslivet” är en ny prioritering. När strategin för hållbar tillväxt togs fram var det svårt att förutspå den värld vi nu lever i med en genomgången pandemi, naturkatastrofer, geopolitiska svängningar med mera. I den värld vi nu lever i fyra år senare har mycket hänt och resiliens och beredskap är något man pratar om på internationell och nationell nivå. På företagsnivå handlar det om att stärka företagets förmåga att motstå och återhämta sig från olika typer av störningar och kriser. Det kan till exempel handla om att utveckla och implementera planer för att hantera olika typer av risker och att säkerställa att verksamheten kan fortsätta även under kris, säkerställa att företaget inte är beroende av en enda leverantör eller marknad genom att diversifiera sina leverantörskedjor eller att ha robusta IT-system och säkerhetsåtgärder för att skydda mot cyberattacker och andra tekniska störningar. Genom att underlätta för företag att arbeta med sin resiliens och beredskap stärker de halländska företagen sin långsiktiga konkurrenskraft.

Checkarna kommer fortsatt kunna sökas av små- och medelstora företag (SMF enligt EU:s definition) i Halland som är svenskregistrerade och har sitt huvudsäte i Halland. Checkarna beslutas enligt Förordning (2022:1468) om statligt stöd för att regionalt främja företag och för stödberättigade åtgärder enligt §7 (gber) och §17 (de minimis).

Företag kan välja på två utlysningar för att söka checkar där båda har samma prioriteringar.

Affärsutvecklingscheck upp till 150 000 kr	Affärsutvecklingscheck 150 000 – 250 000
§7 Förordning (2022:1468) om statligt stöd för att regionalt främja företag (gber)	§ 17 Förordning (2022:1468) om statligt stöd för att regionalt främja företag (de minimis)
Alla SME	SME som omsätter mer än 3 miljoner
Stödberättigade kostnader: Konsultkostnader	Stödberättigade kostnader: Konsultkostnader, projektanställning, till viss del resor
Medfinansiering: 50%	Medfinansiering: 50%

I och med den nya Förordning (2022:1468) om statligt stöd för att regionalt främja företag som kom 2022 finns möjlighet att bevilja gber-stöd upp till 150 000 kr. Tidigare har den summan varit 100 000 kr. Region Halland väljer att höja summan till 150 000 kr då gber är ett något enklare stöd för företagen att söka än de minimis och förordningen nu gör det möjligt.

Alla checkar som beviljas skall handla om utveckling av företagens varor, tjänster, marknad eller organisation och vara ett stort utvecklingskliv för företaget. Ett företag kan inte beviljas för insatser som anses vara ordinarie verksamhet. Bedöms tillväxtpotentialen vara stor i företaget kan samma företag erhålla samma typ av check mer än en gång, dock måste minst ett år ha passerat mellan datum för slututbetalning och datum för att en ny ansökan skickas in, oavsett vilken summa företaget tidigare har beviljats. Prioriteringarna är breda och kan finansiera många olika typer av insatser och täcker mycket av företagens behov kopplat till digitalisering, internationalisering, hållbar omställning samt resiliens och beredskap.

Möjlighet att söka finansiering för energikartläggning som tidigare varit en egen check går in under insatser som man kan söka för kring hållbar omställning.

Den praktiska hanteringen av checkar kommer ske enligt samma upplägg som idag. Almi Företagspartner Halland AB ansvarar för att identifiera lämpliga företag genom samverkan med andra aktörer i länet och genom uppsökande verksamhet. Almi tillsammans med bedömningsgruppen bedömer företagens förmåga att växa och utvecklas samt deras lämplighet att ta emot stödet. Region Hallands roll är att fatta beslut om tilldelning av stödet, hantera ansökan om utbetalningar samt ansvara för uppföljning och utvärdering av checkarna.

Ekonomi

Under senaste åren har det avsatts ca 7 miljoner kronor per år av det statliga 1:1 anslaget för checkar. Dessa har varit villkorade i olika beslut om checkar och inte kunnat flyttats mellan besluten.

I den nya perioden 2026-2028 avsätts 20 miljoner på tre år för affärsutvecklingscheckar. Där ingår både beslut som tas på §7 (gber) och §17 (de minimis) i Förordning (2022:1468) om statligt stöd för att regionalt främja företag.

Den preliminära fördelningen är:

2026: 6 miljoner

2027: 7 miljoner

2028: 7 miljoner

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning av checkarna sker dels genom att varje företag slutredovisar sin check i samband med att de ansöker om en slututbetalning samt genom regionkontorets årliga sammanställning över företagsstöd föregående år.

Övervägande

Region Halland bedömer att checkarna är ett bra verktyg för att driva omställning och utveckling av det halländska näringslivet. Med en tydlig koppling med prioriteringar till Hallands strategi för hållbar tillväxt bidrar checkarna till ökad förnyelseförmåga och konkurrenskraft i det halländska näringslivet.

Det är en styrka med långa beslutsperioder vilket gör att checkarna kan finnas löpande i Almis erbjudande.

Checkarna erbjuds till alla men kan vara svårare för vissa att ta del av. Förordningen säger att man inte får lämna stöd på en lokal marknad där det finns risk att stödet snedvrider den lokala konkurrensen. Detta kan göra det svårare för till exempel tjänsteföretag som ofta verkar på en liten marknad att ta del av stödet.

En förutsättning för att få stöd utifrån förordningen är att syftet med stödet är att främja en hållbar tillväxt och stärka konkurrenskraften och därmed främja en hållbar regional utveckling. Enligt §7 får stödet endast lämnas för verksamhet som bedöms kunna uppnå lönsam och varaktig sysselsättning. Stödet är tillväxtorienterat och företag som inte har de ambitionerna har svårt att ta del av medlen.

Företagen behöver ha egna finansiella möjligheter att bära insatsen och det krävs medfinansiering med egna medel från företagen vilket kan vara utmanande för vissa.

För de som inte beviljas checkar finns annat stöd att få i form av affärsutveckling hos aktörerna, Timbanken eller pågående projekt. Vi ser en stor fördel med att företagen har varit i en affärsutvecklingsprojekt innan de söker en check för att genomföra en satsning i företaget.

Barnkonsekvens- och jämställdhetsanalys

I Halland är det ca 20 procent av aktiebolagen som har en kvinna som VD. Tittar man på alla företag i Halland, oavsett bolagsform, så är det 26 procent av alla företag i Halland som har en kvinna som företagsledare. Majoriteten av de företag som söker checkar är aktiebolag, checkarna kan dock sökas av andra typer av företag.

Region Hallands insatser för det halländska näringslivet når olika målgrupper och typer av företag och checkarna är en av många insatser i hela det företagsfrämjande systemet. Exempelvis var 65% av entreprenörerna som använde Timbanken 2024 kvinnor och tittar man på utfallet för samtliga checkar år 2024 gick 22% av beviljade medel till företag med kvinnlig VD.

Ett beslut om en fortsatt finansiering av checkar kommer fortsatt innebära att en större andel av checkarna (både sett till antal och i kronor) tillfaller företag där en man är VD. Det kan främst förklaras av att det fortfarande är färre företag som leds av kvinnor än som leds av män.

För att nå en mer jämställd fördelning av företagsstöden rent generellt behövs insatser som syftar till att öka andelen kvinnor som startar och driver företag. På kort sikt kan också Region Halland och de företagsfrämjande aktörerna bli bättre på att nå ut med information om checkarna till företag som drivs av eller leds av en kvinna.

Social bakgrund, könsnormer och könsskillnader på arbetsmarknaden har påverkan på flickor och pojkars förväntningar, syn på sina möjligheter och val av utbildning. Får vi ett mer jämställt näringsliv kommer det gynna barn och unga som växer upp i Halland både utifrån ekonomiska förutsättningar och som inspiration för att visa att alla kan driva företag.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Det statliga 1:1-anslaget finansierar checkar med sammanlagt maximalt 20 miljoner kronor under perioden 2026-01-01 – 2028-12-31.

Förvaltning

Förvaltningschef
Titel

Bo-Josef Eriksson
Regional utvecklingsdirektör

Styrelsens/nämndens beslut delges

Expedieras inte